

Svensk utrikespolitik

Ingenting har varit mer utmärkande för svensk utrikespolitik under senare år än regeringens ensidiga ställningstagande i Vietnamkonflikten. Den har ignorerat och även förödmjukat den ena delen av detta olyckliga och sönderslitna land, och detta ytterst därför att Sydvietnam har understötts av USA. Till den andra, kommunistiska delen har pengar och propaganda flödat rikligt, och därtill har lagts det anseende som Sverige ännu möjligen kan ha kvar i internationella sammanhang. Slutvinjetten till det hela satte statsminister Palme genom sitt agerande i julas mot USA:s president, vilket han själv tycks ha beslutat utan att ha hört regeringen eller ens sin utrikesminister och allra minst utrikesutskottet. Resultatet har som bekant blivit att Sveriges diplomatiska förbindelser med USA frusits ned på ett sätt, som ingen någonsin tidigare kunnat föreställa sig.

Att regeringen erkänt Nordkorea har väckt mindre uppseende, men också i detta fall är förhistorien egendomlig. Syd-korea, med vilket land Sverige uppehåller normala förbindelser, har upprepade gånger bett att Sverige inte skulle taga detta steg. Där hoppas man fortfarande på ett förenat Korea. Men inte bara sydkoreanerna hyste förhoppningar om att Sverige skulle undvika att bidra till en fastläsning av Koreas delning. Från Kanada torde ha framförts liknande argumentation, och Schweiz lär ha uttryckt sina önskemål att Sverige inte skulle gå händelserna i förväg. Danmark och Norge har vägrat att följa det svenska exemplet. Något mås-

te det då ha varit som drivit på regeringen; om inte annat, att erkännandet önskades på kommunistiskt håll. Om man får döma av hr Palmes sällskap den 1 maj i år, dröjer det inte heller länge förrän han låter Sverige ställa sig som garant också för Kambodjas kommunister.

Mot bakgrunden av allt detta skall man se utrikesminister Wickmans angrepp mot moderatledaren Gösta Bohman på en socialdemokratisk kongress i april i år, ett angrepp som återkom i hans tal den 1 maj i Örebro inför den fåtaliga grupp som där gått ut för att höra honom. Anfall är bästa försvar, menar hr Wickman, och skall man vränga fakta skall man taga till i överkant.

Låt oss förbigå högerns roll under andra världskriget även om historieforskningen ger en intressant belysning av de problemen, insinuerade utrikesministern. Det finns ingen anledning att förbigå vad som hände då — även om det har bra litet att göra med Gösta Bohman. Historieforskningen, även den inom hr Wickmans eget departement, har rätt tydligt visat, att i t ex Finlandsfrågan högerns representanter stod betydligt närmare Per Albin Hansson än någonsin Wigforss med sina varmare sympatier för ryska synpunkter gjorde. De djupaste åsiktsmotsättningarna fanns inom kretsen av ledande socialdemokrater, och Wigforss tycks ha ifrågasatt om han inte skulle splittra både regeringen och sitt eget parti på den finska frågan.

Men detta är gamla historier. Låt oss gå framåt, t ex till 1968 och hr Kosygins förra besök i Stockholm. Medan högern

varnade för ökad spänning framför allt kring Tjeckoslovakien, försäkrade regeringen — som nu — att avspänning rådde i Europa och att inga militära företag mot detta land kunde iakttagas. På Haga slott satt hr Kosygin och överlade med Moskva om vad som skulle hända. Den 21 augusti ryckte ryska trupper in i Prag. Över en natt hade regeringens både utrikes- och försvarspolitik demonstrerats i all sin ihållighet.

Eller låt oss gå till det yttersta av dessa dagar. Hr Wickman kritiserar att hr Bohman vågar åberopa Östen Undén och menar att den förres tal om intern utrikespolitik innebär att han vänder sig mot det folkliga ställningstagandet till utrikespolitikens huvudfrågor. Om meningen är att hr Bohman vänder sig emot att svenska folket identifieras med Stockholms arbetarkommun har han alldeles rätt. Det var dåvarande utrikesministern Torsten Nilsson som aldrig lyckades skilja mellan sitt ordförandeskap där och sin ställning vid Gustaf Adolfs torg och som började tolerera vänsterradikala beställningar som regeringen skulle effektuera.

Hur man än ser på hr Wickmans föredare, står en sak fast. Ingen kan, vid sunda vätskor och utan att blygas, försöka göra gällande, att Östen Undén någonsin skulle ha tålt att en partisekreterare, minst en av Sten Anderssons typ, skulle ha fått taga utrikespolitiska initiativ på hans område och utan hans tillstånd. Hr Wickman må gärna säga om hr Undén som han säger om hr Bohman, att denne tillhörde "det gamla överhetssamhället" och bedöma honom därefter — om han vågar.

Kritiken mot regeringen Palmes utrikespolitik går inte bara ut på att den tagit ensidig ställning i konflikter eller att den misskött våra förbindelser till en av de två supermakterna eller att den sannolikt felbedömer det europeiska säkerhetsläget. Den allvarligaste kritiken avser, att den utnyttjat svensk utrikespolitik för egna partitaktiska syften. Därmed har den väsentligt minskat dess trovärdighet i vår omvärld. Vårt säkerhetspolitiska läge är långt sämre än det behövde vara, och för detta bär regeringen ansvaret.